

Маніга А. А.
магістрант (здобувачка вищої освіти)
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса

Волкова В. В.
канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Вступ. Страховий ринок відіграє надзвичайно важливу роль у фінансовій інфраструктурі кожної країни. Без функціонування страхового ринку неможливе існування ефективного механізму захисту майнових прав та інтересів і окремих громадян, і підприємців та інших суб'єктів господарювання.

Найголовніше та найдорожче для людини є її життя, а також здоров'я та життя близьких і рідних. Отже, страхування життя є важливим елементом соціальної системи держави, засобом захисту рівня добробуту населення та забезпечення стабільності економічного розвитку, а також досить могутнім джерелом внутрішніх інвестицій. Договори страхування життя задовольняють потреби страхувальників у страховому захисті та здатні забезпечити їх інвестиційні інтереси, тобто уможливають нагромадження і капіталізацію страхових внесків [1].

Метою роботи є вивчення сутності та економічної необхідності страхування життя, його значення на страховому ринку України.

Основна частина. Страхування – це система економічних відносин, які виникають між двома сторонами – страховиком і страхувальником – щодо забезпечення захисту майнових інтересів останнього за рахунок сплати ним страхових платежів (премій) до спеціально створених для цього цільових фондів, звідки здійснюється відшкодування збитків (у разі настання обумовлених страхових випадків).

Людина протягом свого розвитку та пізнання навколишнього світу навчилася управляти майже усім, але є деякі ситуації, в яких вона безсила і не може нічого змінити, тому і існує страхування життя.

Послуги зі страхування життя є доступним інструментом, який забезпечує гарантії, а саме:

- відшкодування втрат доходів через втрату здоров'я або смерть члена родини;
- нарощення заощаджень населення країни;
- організацію надання медичної допомоги тощо.

Страхування життя надає страховий захист від наявних ризиків та можливість заощадження коштів.

На нашу думку, страхування життя – це інструмент фінансового захисту, за допомогою якого клієнт забезпечує собі довгострокову матеріальну підтримку, дає можливість вберегтися від наслідків нещасного випадку та знижує свої потенційні втрати у разі настання страхового випадку.

Економічний зміст кожної економічної категорії розкривається через її функції. Далі представимо власне бачення основних функцій страхування життя (рис. 1).

Рисунок 1 – Основні функції страхування життя

Джерело: складено автором на основі даних [2]

Страховання життя у країнах із розвинутою ринковою економікою має значну підтримку з боку держави, бо значно зменшує кількість людей, що потребують соціальної допомоги. Водночас компанії працюють на економіку країни. Власне західні експерти стверджують, що активи таких компаній є основним джерелом довгострокового інвестування тільки за умови, що надходження від довгострокового страхування становлять від 40 до 80 % обсягу страхового ринку.

В Україні існують такі види страхування життя:

- страхування на дожиття застрахованої особи до зазначеного в договорі віку з одноразовою виплатою капіталу;
- страхування життя на випадок смерті;
- змішане страхування життя;
- страхування дітей до вступу у шлюб;
- страхування життя з виплатою ануїтету;
- довгострокове страхування життя працівників підприємств установ за рахунок коштів роботодавців;
- страхування життя позичальника кредиту та ін.

Базовим видом страхування життя є змішане страхування життя.

Договір накопичувального страхування зазвичай укладається на випадок дожиття до певного віку зі сплатою страхових премій на користь страхової компанії протягом 5–25 років. Якщо застрахована особа доживає до дати закінчення дії договору, вона отримує накопичену суму та частину інвестиційного прибутку [3]. Накопичувальне страхування – це така собі альтернатива державному пенсійному фонду.

Висновки. Отже, страхування життя – це довгострокове накопичувальне страхування, що вважається формою захисту від ризиків, які загрожують життю людини, а також за окремих умов на випадок втрати застрахованою особою працездатності. Потреба у цьому виді страхового захисту зумовлена існуванням ризиків для життя. Страхування життя має економічну природу, проте набуває соціального характеру, оскільки виконує функції, що спрямовані на забезпечення безпеки та добробуту населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко Л. О. Сучасні тенденції розвитку страхування життя в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2010. С. 213–218.
2. Стецюк Т. І. Сутність страхування життя: значення, функції, ризики. *Наука й економіка*. 2015. № 1(37). С. 154–160.
3. Страхування життя та здоров'я. URL: <https://financer.com/ua/strahuvannja/zhyttja/> (дата звернення: 16.04.21).